№ 52 Երեքշաբթի Մայիսի 13 **1886** Երեքշաբթի Մայիսի 13 № 52

ՏԱՍՆ ԵՒ ՉՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլ, կէս տարվանը 6 րուբլ:
Առանձին համարները 7 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցէն. Тифлисъ. Редакція «Мшакъ».
կամ. Tiflis. Rédaction «Mschak».

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պարսկաստանի հայեր.—ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նամակ խմբագրին. Նամակ խմբագրին. Նամակ խմբագրին. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Քաղաքական վերջին անցքեր. Նամակ Անգլիայից. Արտաքին լուրեր:—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ՖԵԼԻԵՏՕՆ. Դէսից դէնից.

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԵՐ

—

Պարսկաստանի Ատրպատական աշխարհ երկիրը պատմական ամենահին ժամանակներից հայաբնակ նահանգ էր: Այժմ թէև հայերի թիւը այդ նահանգում նշանաւոր կերպով պակասել է, բայց դարձեալ նրա մէջ բնակվող հայերը չեն կարող մեր ուսումնասիրութեան առարկայ չը լինել:

„Մշակը“ իր տասն և երեք տարվայ գոյութեան ընթացքում միշտ աշխատել է զբաղվել պարսից հայերով, նրանց տնտեսական, քաղաքական և բարոյական վիճակով և նոյնը շարունակելու է անել և ապագայում:

Պարսկաստանի հայերը ունեն մի քանի դպրոցներ, բայց ինքն պարսից կառավարութիւնը ամենեւին չէ հոգում իր հպատակների լուսաւորութեան գործի մասին: Պարսկաստանը դեռ գտնվում է կատարեալ նահապետական դրութեան մէջ, նրա տնտեսական կեանքը գտնվում է նոյն սկզբնական վիճակում, որի մէջ գտնվում էր մի քանի դարեր սրանից առաջ. ոչ ճանապարհներ են շինվում, ոչ գործարաններ են հաստատվում, ոչ էլ բնական հարստութիւններն են մշակվում այդ նահապետական երկրի մէջ:

Պարսկաստանը չունի էլ իր առօրեայ կարիքներն արտայայտող ու արծարծող մամուլ: Մի խօսքով Պարսկաստանը մի դաւ... բևոր քաղցր քնի մէջ մնացած երկիր է:

Եւ որովհետև ոչ ինքն պարսիկը, ոչ էլ պարսկաստանցի հայը այնքան զարգացած չեն որ կարողանան իրանք արծարծել իրանց երկրի ներքին կենսական հարցերը,—մեր կովկասեան հայոց մամուլի պարտաւորութիւնն է այդ անել:

Ինչքան էլ օտարները ուսումնասիրած լինէին Պարսկաստանը, ինչքան էլ այդ երկրից դուրս գտնվող մամուլը գրած լինէր Պարսկաստանի ու նրա բնակիչների մասին, դարձեալ պէտք է խոստովանվել որ այդ երկիրը շատ քիչ է հետազօտված և առհասարակ մի տեսակ անյայտ երկիր է, terra incognita է, և առհասարակ շատ քիչ է կատարված նրա ներքին կենսական կարիքները հրապարակապէս արծարծելու համար: Ուրեմն Պարսկաստանն ուսումնասիրելը կովկասեան հայոց մամուլի պարտաւորութիւնն է, քանի որ Պարսկաստանը ինքն իրան բարոյական օգնութիւն հասցնելու, ինքն իրան մտաւորապէս զարգացնելու, ինքն իրան առաջադիմական ոյժ և էռ զարկ տալու անզօր է:

Տասն և երեք տարվայ ընթացքում մենք այդ երկրի ուսումնասիրութեան վերաբերմամբ արեցինք ինչ որ կարողացանք և դարձեալ շարունակելու ենք մեր ամեն ջանքերը թափելու Պարսկաստանը մեր կարողութեան չափ հետազօտելու, ուսումնասիրելու ու նրա հետ մեր ընթերցողներին ծանօթացնելու: Այդ պատճառով ամեն մի լուրջ գրուածք, ամեն մի դրական հետազօտութիւն մեր այդ հարևան անշարժ երկրի մասին ու նրա բնակիչների մասին շնորհակալութեամբ կընդունվի „Մշակի“ խմբագրութիւնից:

Պարսկաստանի մասին այդ տեսակ լուրջ գրուածներից մէկն էլ է պ. Համբ. Առաքելեանի գրուածքը, որ այս օրերս մեզ ուղարկվեցաւ ու մեր խմբագրական սեղանի վրա դրված պատրաստ է և որ միայն նիւթերի շատութեան պատճառով մենք փոքր ինչ ուշացրինք տպագրելու:

Պ. Առաքելեանի գրուածքը, որ կրում է „Տեղեկագիր Ատրպատականի թեմի հայ ժողովրդի վիճակի“ վերնագիրը, մենք կը սկսենք տպագրել „Մշակի“ հետևեալ համարից, զետեղելով այդ յօդուածը, ի հարկէ, մեր լրագրի բանասիրական բաժնում:

Մենք ուրախ կը լինէինք աւելի յաճախ միջոց ունենալ տպագրել մեր լրագրի մէջ Պարսկաստանի մասին պ. Առաքելեանի յօդուածի պէս հիմնաւոր յօդուածներ:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

Թիֆլիս, 7 մայիսի

Ամսիս 4-ին դիմեց ինձ կարլ Ֆրէյման անունով մի գերմանացի պարոն, խնդրելով «Մշակի» 46 համարը, որի մէջ «Նամակ Ֆրանսիայից» թղթակցութեան մէջ հաղորդված է այն միջոցների մասին, որոնցով անգլիացի բժիշկ Բիւիսսօն բժշկում է եղել կատաղած կենդանիներից վիրաւորվածներին, և որոնք կայանում են, ինչպէս յայտնի է ընթերցողներին, գոլորշու բաղնիք և սաստիկ քրտինք առաջ բերող դեղեր ընդունելու մէջ: Պ. Ֆրէյման արտասվելով պատմեց ինձ, որ կատաղած շունը երեք օր առաջ կծել է իր երկու տարեկան մի հատիկ աղջկանը: Ես ամենայն յօժարութեամբ յանձնեցի պարոնին «Մշակի» յիշեալ համարը, և ցանկութիւն յայտնեցի տեսնել հիւանդ աղջկանը: Մենք միասին գնացինք այն բնակարանը, որտեղ խնամվում էր հիւանդը: Այդտեղ ես իմացայ որ պ. Ֆրէյման պաշտօն ունի Օրթաճալում գտնվող և պ. Թամամշեանին պատկանող ջրաղացում: Ֆրէյմանի ընտանիքը գտանվում էր իր մօտ Օրթաճալում: Այստեղ մի քանի օր առաջ երևում է մի կատաղած շուն, որ կծոտում և սպանում է մի շան, և վիրաւորում է մի ուրիշ շան: Վերջինիս տէրը չէ ուզում սպանել իր վիրաւորված, ուրեմն և կատաղած շանը, թէև այդ մասին նրան մի քանի անգամ դիմում են:

Հետևանքը այն է լինում, որ այդ շունը մի օր կծում է գերմանացու փոքրիկ աղջկանը: Իմ տեսած ժամանակը երեխան արդէն երեք օրուայ կծած էր: Նրա բերանում երևում էին փրփուրի նշաններ: Նա սաստիկ վախենում էր ջրից: Վէրքը գտնվում է ձեռքի թաթի վրա, շատ փոքրիկ է և համարեա արդէն ծածկված է: Յուսահատված ծնողները դիմել են ամեն միջոցների, ՚ի միջի որոց և երկու տեղական հեքիմներին՝ մի կնոջ և մի ծեր մարդու: Իմ ներկայութեամբ կինը տուեց իր դեղերը: Փրփուրը երեխայի բերանում քիչ-քիչ աւելանում է, և այդ բանը հեքիմ կինը իր դեղի լաւ ազդեցութեան նշան է համարում: Միւս ժողովրդական հեքիմը ինքնահաւան կերպով պատմում էր իր հեքիմութեան քաջագործութիւնները, և պատրաստում էր դեղերը: Յուսահատված ծնողները համաձայն են փորձելու ամեն դեղերը, եթէ կնոջ դեղերը չեն օգնի: Կարծեմ ուսումնական բժիշկներից ոչինչ օգնութիւն չեն խնդրել: Ես բացատրեցի նոցա «Մշակի» յիշեալ համարի մէջ հաղորդված բժշկութեան եղանակի էութիւնը, և խորհուրդ տուեցի գերմանացի պարոնին դիմել մի հմուտ բժշկի և խնդրել նրա օգնութիւնը: Ես ասեցի նոյնպէս ինչ հարկաւոր էր ասել տեղական հեքիմների արարմունքների մասին:

Ես պատմեցի, որ ամենայն կողմից այդպիսի դէպքերում դիմում են փարիզ Պաստէօրի օգնութեանը, և խորհուրդ տուեցի պ. Ֆրէյմանին դիմել պ. Թամամշեանին, որի ջրաղացում նա պաշտօն է վարում, յուսալով, որ պ. Թամամշեան այնքան բարի կը լինի, որ նիւթականապէս կօգնի ծնողաց միակ զաւակին հարկաւոր ժամանակը փարիզ ուղարկելու: Դրանով միայն աղջիկը կազատվի սարսափելի մահից, այլ և Պաստէօրի մեծ գիւտի մեր երկիրը մուտք գործելու ճանապարհը քիչ-քիչ կը բացվի: Պ. Ֆրէյման ասեց որ վերջին ճիգը կը թափի աղջկանը փարիզ ուղարկելու, եթէ հիւանդութիւնը ծանրանայ: Կաշխատեմ հետևանքների մասին ձեզ հաղորդել: Առ այժմ հրաւիրում եմ Թիֆլիսի բժշկական ընկերութեան ուշադրութիւնը այս դէպքի վրա:

Ա.

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

Թիֆլիս, 8 մայիսի

Վաղուց Թիֆլիսում բնակվող, և իր տաղանդովը նշանաւոր ու բոլորին համակրութեանը արժանի արձանագործ արուեստագէտ Ֆէլիքս Իգնատիեվիչ պ. Խօդօրովիչի հետ ծանօթանալու բաղդն ունեցայ: Ստէպ յաճախելով նրա գործարանը՝ առիթ ունեցայ տեսնել բազմաթիւ մարդկանց, կենդանեաց արձաններ և տիպ-անդրեաց կիսարձաններ: Դոցա մէջ աւելի իմ ուշադրութիւնը գրաւեցին Կովկասի զանազան ցեղերի պատկանող բնակչաց տիպարները, այնքան մանրակրկիտ և ճշգրիտ՝ որք լիապէս իրականին գաղափարն են ընծայում:

Մանաւանդ որ այդ խմբակ (groupe) արձանների մեծ մասը մեղրամոմից են քանդակուած և պատկերացրած. և մեղրամոմի աշխատելու կերպը այժմ գրեթէ հազուագիւտ է:

Տեսնելով այս բոլորը, չը կարողացայ զսպել իմ հիացումը և չը զարմանալ, գտնելով այդպիսի մի տաղանդ այսպիսի մի քաղաքում, ուր շատ սակաւաթիւ են գնահատողները:

Սակայն, ճշմարիտ տաղանդի կրակը կարծես աւելի է արծարծվում խոչնդոտներից, այդ հոգւոյ հրաբուղխը, որ վեր է գցում ամեն արգելք, երբ ժամանակն է ժայթքելու իր հրամէտ լաւան:

Ուրեմն պէտք է որ լուսաւորեալ մարդիկ օգտուին նրա հոսանքից, հաւաքեն նրան խնամքով զարգացեալ ընկերութեան աւազանին մէջ, վայելելու համար նրա հոգեզմայլ յաջողութիւնները:

Ուստի անսալով պ. Խօդօրովիչի փափագանաց, ներկայիս ուղարկում եմ ձեզ հետևեալ իր նամակը, ռուսերէնից թարգմանված, որպէս զի բա…

ՖԵԼԻԵՏՕՆ

ԴԷՍԻՑ—ԴԷՆԻՑ

—

Գեթասիրտ մի կին, բազմամարդ մի փողոցում, ցաւակցութեան արժանի մուրացկան մի կնոջ մօտենալով ողորմութիւն է տալիս, յետոյ հարցնում է տարիքը, որքան ժամանակէ ՚ի վեր այրի լինելը, քանի զաւակ ունենալը և այլն: Այս հարցափորձի միջոցին բազմաթիւ անցորդներ անց են կենում անուշադիր: Մուրացիկ կինը, ստացած փոքրիկ ողորմութիւնը ցոյց տալով, քաղաքավարութեամբ ասում է՝ «տիկին! ներեցէք, մի քառորդ ժամ է որ ինձ հարցափորձ էք անում, մարդիկ անց են կենում. այսքան ժամանակամիջոցում ձեր տուած փողի տասնապատիկը կը ստանայի»

* * *

Իսրայէլական մի վարժարանում, իսրայէլացւոց պատմութեան դասախօսութեան ժամանակ, վարժապետը աշակերտին հարցնում է.

—Նաթանիէլ! ասա տեսնեմ, մի՞թէ մեղադրելի և այպանելի չես գտնում այն դէպքը, որ մեր Յակոբ նահապետի որդիքը իրանց Յովսէփ եղբօրը անխղճաբար ծախեցին:

—Այո, վարժապետ, այդ արարքը արժանի է մեղադրանաց. ինչպէս կարելի է այնպիսի թանկագին մի ապրանք այնքան աժան գնով ծախել…

* * *

Երկու ամերիկացի գեղեցիկ աղջիկներ միմեանց պատահում են փողոցում: Մինը ուրախութիւնից թռչտելով ասում է միւսին.

—Սիրելի բարեկամուհիս բերկրալից մի լուր ունիմ քեզ հաղորդելու, ուրախութեանս չափ չը կայ…

—Ի՞նչ բան է.. կարելի է մի հարուստ ամուսին գտար:

Ոչ, կատաղած մի շուն հօրս կծեց,—և ամենքս էլ փարիզ ենք գնում…

* * *

Թուաբանութեան մի ուսուցիչ աշակերտներին համար պատրաստած դասագրքին մէջ հետևեալ համեմատական հաշիւը գրած է: «Տասներկու օր պէտք է որ մի որմնադիր մի պատ շինէ: Տասներկու որմնադիրներ մի օրվայ մէջ կարող են նոյն պատը շինել: Մի ժամվայ մէջ շինելու համար 288 որմնադիր է հարկաւոր, մի վայրկեանում 17280, և մի երկվայրկեանում 1,036,800 որմնադիր: Այս հաշիւը յառաջ մղելով դուրս է գալիս, որ միլիօնաւոր գործաւորներ բաւական է միայն ներկայ գտնուլին, պատը ինքնիրան կը կը կանգնի: Վերջապէս թուաբանական երրորդ բարձրութեան հաշուով տակաւին որմնադիրները չը հասած պատը կը պատրաստուի»

* * *

Երկու բարեկամների խօսակցութիւն:

—Ո՞ր տեղից ես գալիս, բարեկամ, այդ ինչ հոգեվարքի դէմք է…

—Հիւանդ էի… վեց շաբաթ անկողնում էի պառկած:

—Հիւանդութիւնը ուրեմն շատ ծանր էր:

—Ո՛չ… հիւանդութիւնս փոքր բան էր, բայց ինձ դարմանող բժիշկը շատ մեծ մարդ էր…

* * *

Մի անգլիացի կարդում է շան առակը, ուր շունը իր որսը թողնում է ստուերին համար:

—Հա! ասում է, սա անտարակոյս ֆրանսիացի մի շուն կը լինի… անգլիական շները աւելի գործունեայ են:

* * *

Մի հաշուագէտ հետաքրքիր մի հաշիւ է գտել: Յայտնի է որ 1886 տարի առաջ եթէ մինը 5% տոկոսով 10 կոպէկ մի բանկում դրած լինէր, տոկոսի տոկոս բաղադրեալ դրամագլխի հաշուով այսօր, այդ 10 կոպէկ դրամագլխի երջանիկ տէրը, երկրագնտից աւելի մեծ մի ոսկի կտոր կունենար, բայց և այնպէս ողորմելի մարդը պիտի չուարէր դրամագլխի տոկոսը ստանալու, որովհետև երկրագունտը բոլորովին ոսկեգունտ դառնալով, ծ՞ր տեղից ոսկի պիտի գտնէին տոկոսի պարտքը վճարելու համար:

Ահա նոյն իսկ այս հաշուին համաձայն, յիշեալ հաշուագէտը գտել է որ մի զոյգ խոզ, մինչ տասն և վեցերորդ սերնդաբերութեան բազմապատկութեամբ աշխարհիս վրա մի միլիարդ խոզ կարող է գոյացնել, այսինքն երկրագնտիս բնակչաց թուին հաւասար խոզեր: Իսկ մինչ տասն և եօթներորդ սերնդին հասնիլը, խոզերի թիւը այնպիսի սարսափելի և անհաշուելի կը լինի, որ երկրագնտի մեծութեամբ մի քանի աշխարհ է հարկաւոր սրանց բնակութեան համար:

* * *

Մի բժիշկ ամէն օր գնում է իր հիւանդի այցելութեան: Իւրաքանչիւր անգամ մի քանի մխիթարական խօսքեր և աննշան դեղագիրներ գրելով՝ վարձքը ստանում և մեկնում է, հետևեալ օրը գալու պայմանաւ: Մի առաւօտ, ըստ սովորականի, գնում է բժիշկը հիւանդի տունը և ինչ տեսնէ… դուռը սև վարագոյրով ծածկուել է. իսկոյն հասկանում է որ հիւանդը մեռած է, բայց և այնպէս առ ՚ի ստուգութիւն ուզում է սանդուղներից բարձրանալ:

—Ո՛հ. պարոն, ասում է այն ժամանակ դռնա-

բեհաճիք հրատարակել ձեր օգտաւէտ թերթում, ի գիտութիւն գեղարուեստասիրաց, ի քաջալերութիւն արուեստագիտաց և ի պատիւ Կովկասի։

Ընդունեցէք և այլն.

Պ. Հ. Ադամեան

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

Թիֆլիս, 8 մայիսի

Ի նկատի ունենալով եւրոպական մի քանի պետութիւնների մէջ 1889 թւին նշանակված համաշխարհային աշխարհանդէսը, ես կամեցայ և մինչև իսկ ձեռնարկեցի պատրաստել Կովկասի ժողովրդների տիպ-անդրիները։

Այս անդրիները շինելու եմ գաճից կամ այրած կաւից՝ բնական մեծութեամբ. ամեն մի գերդաստանից լինելու է երեք հատ.—մարդուն, կնոջ և երեխայի։ Այս բոլորը կազմելու են երեսուն անդրիներից բաղկացած մի հաւաքածու, առաւելապէս Կովկասի նշանաւոր ժողովրդների.—հայերի, վրացիների, իմերէլների, գուրիների, խևսուրների, աբխազների, նոյնպէս Կաբարդայի և Ղարաբաղու Թուրքերի։

Այս ժողովրդների կացութեանը վրա որոշ գաղափար տալու համար, շինելու եմ մեղրամոմից և այլ բազմատարազ հաւաքածուներ սայլերի, ազգագիտական իրերով, լծված կենդանիներով և և սայլորդներով։ Ամբողջ ժողովածուն անդրիներով հանդերձ բաղկանալու է 60 գեղարուեստական կերպերից 15—18,000 ր. արժողութեամբ։

Կարծում եմ, որ եթէ կարողանամ կատարելապէս պատրաստել մտադրված հաւաքածուն, այն, ինչպէս գիտնական, այնպէս և գեղարուեստական մեծ նշանակութիւն կարող է ունենալ ցուցահանդիսում և լաւ գնով ծախուիլ։

Ցղանալով այս միտքը՝ ես համոզվեցայ, որ իմ նիւթական միջոցներս բաւական չեն, այլ և հարկաւոր է ուրիշների նպաստը, ուստի և դիմելով յարգելի խմբագրութեանդ, խնդրում եմ, եթէ կարելի է, բարեհաճիք ձեր լրագրի միջոցաւ յայտնելու իմ այս խնդիրը, գուցէ գտնուին այս գործին համակրող մարդիկ, որոնք և նիւթական միջոցներով օժանդակեն ինձ մինչև նշանակուած ժամանակը պատրաստելու հաւաքածուն և ներկայացնելու համաշխարհային ցուցահանդիսին։

Օժանդակել ցանկացողներին ես առաջարկում եմ կազմել մի շահակից ընկերութիւն, ամեն մի բաժնետոմսը 50 ր.։ Այդպիսով կարելի է կազմել 5,000 րուբլիի մի գումար, որ միանգամայն կապահովացնէ այս ձեռնարկութիւնը, իսկ բաժնէկիցները կարող են ապահովուիլ իմ պատրաստած և պատրաստելիք կերպներով։ Հաւաքածուի վաճառումից յետոյ, առնուազն 15,000 ր., բաժնէկիցները կը ստանան այդ գումարի երկու երրորդական մասը։ Հաւաքածուն կը ներկայացուի և կը ծախվի բաժնէկիցներից մինի, կամ մի հաւատարմատարի ձեռքով։ Հաւաքածուն, նախ քան ցուցահանդէս ուղարկելը, պէտք է ցոյց տրուի Թիֆլիսի հասարակութեան, որովհետև Կովկասի աշխարհագրական ընկերութեան անդամներից մի քանիսը ցանկութիւն են յայտնել տեսնել և եւրոպական մի որ և է լեզւով գրել մի տետր Կովկասի մի քանի տիպերի մասին, որոնց ծագումը արդէն պարզել է Կովկասի աշխարհագրական ընկերութիւնը։

Այս տետրը համաշխարհային ցուցահանդիսում մեր հաւաքածուները դիտողներին կարող է լաւ ուղեցոյց լինել։

Ընդունեցէք և այլն.

Ֆ. Ի. Խօզօրօվիչ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԻԱՏԻԳՈՐՍԿԻՑ մեզ հաղորդում են, որ այդտեղ այս տարի բաւական բարեփոխութիւններ են արուած թէ բնակարանների և թէ բաղնիքների վերաբերմամբ, այնպէս որ այս տարի բժշկվելու համար Պիատիգօրսկ գնացողները կը գտնեն բաւական լաւ բնակարաններ և յարմար վաննաներ։

—

Լսում ենք հաստատ աղբիւրից, որ Ներսիսեան դպրանոցի նորընտիր հոգաբարձու, բժշկապետ Սամսօն Մայսուրեան, հրաժարական է տուել իր պաշտօնից, պատճառ բերելով իր զբաղմունքների շատութիւնը։

—

«Արարատ» ամսագրի ապրիլի տետրակում մի հետաքրքիր տեղեկութիւն է տպված Սինօդի դատաստանական գործերից քաղված։ Քիշնևի եկեղեցական գործերի կառավարիչ Սարգիս վարդապետ Տէր-Գասպարեան հանգուցեալ Գէորգ կաթողիկոսի ժամանակ ամբաստանվել էր եկեղեցապատկան 14,853 րուբլիի ծածկելուն մէջ։ Սինօդի կարգադրութեամբ գործը ստուգելու համար քննիչ է նշանակվում 1877 թւին Ստեփան եպիսկոպոս Մխիթարեան, որի քննութիւնից երևում է թէ, արդարև, Սարգիս վարդապետը կատարել է այդ գողութիւնը, ուստի Սինօդը դատարանի ենթարկելով յիշեալ վարդապետին և ամբաստանութիւնը ապացուցած ճանաչելով, դատապարտում է նրան 1881 թւի սեպտեմբերի 25-ին կայացրած վճռով, որի հիման վրա Սարգիս վարդապետ պէտք է վճարէր 14,853 րուբլի։ Հանգուցեալ Գէորգ Կաթողիկոսի հրամանով Սարգիս վարդապետը քըշվում է մինչև անգամ աքսոր։ Այժմ «Արարատը» հաղորդում է, որ Վեհափառ Կաթողիկոսի հրամանով այդ գործը տուած լինելով վերաքննութեան, նոր քննութիւնից երևացել է և ապացուցուել փաստերով, որ 1877 թւին Ստեփան եպիսկոպոս Մխիթարեանցի կատարած քննութիւնը եղել է «ապօրէն», «կեղծեալ» և «շինծու» և 14,853 րուբլի ծածկելու ամբաստանութիւնը սխալ, միայն 1,161 րուբլի ստացել է Սարգիս վարդապետ, որի մասին ինքն միշտ յայտնել է և չէ ծածկել։ Այդ նոր քննութեան հիման վրա, Սինօդը այստարվայ մարտի 17-ին իր օրագրական սահմանադրութեամբ վճռել է. 1) Ստեփան եպիսկոպոսի կատարած քննութիւնը համարել անվաւերական, քանդելով Սինօդի վճիռը, 2) Սարգիս վարդապետին ազատ համարել որ և է պատասխանատուութիւնից, չը պահանջելով նրանից՝ ոչ 14,853 ր., ոչ ևս 1,161 րուբլին, որովհետև վերջին գումարը Սինօդը իր այժմեան վճռով համարում է իբրև լրացուցիչ գումար նրա ռոճկին։

—

Մեզ հաղորդում են, որ Ստեփան եպիսկոպոս Մխիթարեան ուղևորվել է Թավրիզ, իբրև Ատրպատականի վիճակաւոր առաջնորդ։

—

ՇԱՄԱԽՈՒՑ ստացանք հետևեալ նամակը, որ ստորագրել են սուրբ Սանդխտեան օրիորդաց ուսումնարանի շինութեան հոգաբարձուներ՝ Գէորգ Կաճկաճեանց և Յովսէփ Սերգէյեանց։ «Հոգաբարձութիւնը խորին շնորհակալութիւն կը մատուցանէ Ախալցխայի բնակիչ պ. Սահակ Մինասեանցին, որ իր բարերար, հանգուցեալ Մկրտիչ Մութաֆեանցի յիշատակին կատարված հոգեհանգստեան նուիրեց սուրբ Սանդխտեան օրիորդաց ուսումնարանի նորակառոյց շինութեան օգտին 20 րուբլի»։

—

Մեզ հաղորդում են ԲԱԳՈՒԻՑ հետևեալը։ «Բագու քաղաքը ունի մի քանի գործարաններ, որտեղ շինվում են նաւթից ֆօտօգէն արտադրելու համար զանազան մեքենաներ և գործիքներ։ Այդ գործարանների մէջ նշանաւոր տեղ է բռնում պ. Շահգեդանեանի գործարանը, որ յայտնի է իր ընդարձակութեամբ և մեքենաների գերազանցութեամբ։ Պ. Շահգեդանեանից առաջ, այդ գործարանի նախկին տէրերի ժամանակ, այդ գործարանը այնքան ընդարձակ և կանոնաւորված չէր. իսկ երբ այժմեան տէրը գնեց այդ գործարանը և մեքենայապետութեան պաշտօնով հրաւիրեց պ. Կարապետեանցին, այդ վերջինի շնորհով գործը սկսեց կարգի ընկնել, պատուէրների քանակութիւնը նշանաւոր կերպով աւելացաւ, և գործարանը սկսեց իր տիրոջ անհամեմատ աւելի շահ տալ, քան թէ առաջ։»

—

ՄՕՍԿՎԱՅԻ դատաստանական պալատի շրջանին պատկանող երդուեալ հաւատարմատարների օգնականներից կազմվել է մի ժողով, որի նպատակն է ինչպէս հաղորդում է «Русск. Вѣд.» լրագիրը, պաշտպանել զանազան քրէական գործեր, իսկ աղքատների համար միանգամայն անվարձ։

—

ԶԱՔԱԹԱԼԻՑ մեզ գրում են. «Այստեղ հիմնված օրինակելի չ ե ր ա մ ա տ ո ւ ն ը լաւ տպաւորութիւն է թողել չերամապահ ժողովրդի վրա։ Շատերը հետաքրքրվում են նրանով, և յոյս կայ որ այդ գործնական միջոցը շուտով բարերար ազդեցութիւն կունենայ Զաքաթալի ընկած շերամապահութեան զարգացման վրա։ Չէ կարելի այդ առիթով շնորհակալութիւն չը յայտնել Թիֆլիսի գիւղատնտեսական ընկերութիւնը։»

—

Շաբաթ օր, մայիսի 10-ին, ԹԻՖԼԻՍԻ ժողովարանում օրիորդ Կ. Ա ս լ ա մ ա զ օ վ տուեց իր առաջին կօնցէրտը, մասնակցութեամբ պ. Կորգանօվի և Նահապետեան երկու եղբայրների։ Մեր հայուհի օրիորդի ձայնը կ օ ն տ ր ա լ տ օ է, որ ունի դուրեկան, զօրեղ, մետալական timbre, մանաւանդ իր միջին րէգիստրում։ Օրիորդը մեծ առաջադիմութիւն է արել այն ժամանակից, երբ մենք առաջին անգամ նրան լսեցինք և երևում է որ նա տարիների ընթացքում անցել է երգեցողութեան մի հիմնաւոր դպրոց։ Բայց դարձեալ չենք կարող ասել որ նա արդէն կատարելապէս տիրապետէր իր ձայնի բոլոր միջոցների վրա։ Մեզ այնքան չը դուր եկաւ օրիորդի ձայնը ռուսաց երգեցողութեան մէջ, որքան իտալական դըպրոցին պատկանող երգեցողութեան մէջ։ Հարաւային ցեղին պատկանող անհատը, հարաւային ցեղի կոկորդի ֆիզիօլօգիական բոլոր առանձնայատկութիւններով, ինչքան էլ բնականապէս հարուստ ձայն ունենար, հազիւ թէ կարող է արտայայտել այն երգեցողութեան ոգին, որ կրում է կատարելապէս հիւսիսային դրօշմ, այն է բուն ռուսաց երգեցողութեան ոգին, որով շնչում են Գլինկայի և Դարգօմիժսկու երաժշտական հեղինակութիւնները։ Մենք միշտ նկատել ենք որ հարաւային ցեղի ֆիզիօլօգիական բոլոր առանձնայատկութիւններ ունեցող կոկորդը աւելի ընդունակ է ճշգրութեամբ արտայայտելու հարաւային երաժշտութեան բնաւորութիւնն ու ոգին։ Օրիորդ Ասլամազօվ կատարեց ռուսաց օպէրաներից երկու կտոր, այն է Գլինկայի «Русланъ и Людмила» օպէրայից մի արիա և Դարգօմիժսկու «Русалка» օպէրայից մի արիա։ Իսկ եւրոպական երաժշտութիւնից նա կատարեց Դօնիցէտիի «Լուկրէցիա» օպէրայից կօնտրալտօի արիան և նոյնպէս կօնտրալտօի արիան Մէյէրբէրի «Prophete» օպէրայից։ Ըստ մեր կարծիքով առաջիններում նրա ձայնը աւելի անաջող էր քան թէ վերջիններում։

—

Այսօր, ամսիս 13-ին, Արծրունու թատրօնում պ. Ադամեան՝ մասնակցութեամբ տ. Ֆրեյմանի, տ. Կարայխանիի և պ. պ. Մեսխիեվի, Մարկսի և ուրիշների կը ներկայացնէ «Ոճրագործի ընտանիք», դրամա 5 գործողութեամբ։ Կօրրադօյի դերը կը կատարէ պ. Ադամեան ֆրանսերէն լեզուով, իսկ միւսները կը խաղան ռուսերէն։ Սկիզբը 8 ժամին։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ԱՆՑՔԵՐԸ

Գերմանական րէյխստագի վերջին նիստերի պատմութիւնները, Բիսմարկի գործերը, լեհացիների դիրքը և Պապի կողմից դէպի Գերմանիան բռնած ընթացքը,—մեծ տպաւորութիւն են թողել Գերմանիայում և Գերմանիայից դուրս շատ տեղերում։ Այդ բոլորի մէջ հետաքրքիր է այն դրութիւնը, որի մէջ ընկան լեհացիները։ Մի ժամանակ, և այդ ժամանակը շատ էլ հեռու չէ, լեհացիները իրանց բոլոր ջանքերը գործ էին դընում Հռօմի պապի իշխանութիւնը ուժեղացնելու համար։ Վերջին քսան տարիների ընթացքում լեհ պատգամաւորները շատ անգամ ամենազօրեղ պաշտպաններն էին հանդիսանում անդրալեռնական կուսակցութեան և նրա շահերի։ Լեհական ինտելլիգենցիան և լեհական լրագրութիւնը շատ անգամ դէմ էին գերմանական րէյխստագի ազատամիտ կուսակցութեանը, և պաշտպանում էին ամենայետադէմ, նեղ կրօնական մտքեր՝ Հռօմի շահերի համար։ Անցան ժամանակներ, փոխվեցաւ Բիսմարկի ծրագիրների ուղղութիւնը և այժմ նոյն կուսակցութիւնը, որին մի ժամանակ համակրում և պաշտպանում էին լեհացիները, իր զէնքը դարձրել է լեհացիների դէմ։

պանը, եթէ հիւանդին համար էք եկած, նեղութիւն մի կրէք բարձրանալու, այս րոպէիս պիտի իջեցնեն նրան։

* * *

Բօհեմիայի գիւղերից մէկին հոգևորական առաջնորդը մեռնում և տեղը մի ուրիշը ընտրվում է։ Առաջին կիրակի օրը նորընտիր կղերը պատուական մի քարոզ է տալիս 'ի մեծ գոհունակութիւն ունկնդրաց, որոնց մեծագոյն մասը այգեպան լինելով, որոշում են իրանց մէջ որ յաջորդ օրը իւրաքանչիւրը մի-մի լիտր գինի տանեն առաջնորդարան և առաջնորդին տակառին մէջ լցնեն։ Ինչպէս որոշում են, այնպէս էլ անում են։ Առաջնորդը, նուիրատու այգեպանների ներկայութեամբ, շնորհակալութիւն յայտնելով, սըրանց կենացը մի բաժակ գինի խմելու համար տակառին ծորակը բաց է անում և բաժակը լըցնում է. ի՞նչ տեսնէ... գինի չէ, բոլորովին անմեղ ջուր.....

Հանելուկը անլուծանելի չէ։

Այգեպանը ինքնիրան մտածել, է որ եթէ ինքը մի լիտր ջուր տանէ, մի ուրիշը գինի կը բերէ, գինին ջրի հետ խառնուելով իր կեղծը անյայտ կը մնայ, բայց խայտառակութիւնը նրանումն է յայտնվում, որ իւրաքանչիւր այգեպան մի և նոյն բանն է մտածել։

Հինգ տարեկան մի երեխայ հարցնում է մօրը.

—Մայրիկ! ասա ինձ, ինչ բան է հրեշտակը։

—Հրեշտակը փոքրիկ մի աղջիկ է, որ թևեր ունի և կը թռչի։

—Այնպէ՞ս է.... իսկ երէկ հայրիկս իմ դայեակին ասում էր թէ նա հրեշտակ է, ուրեմն նա էլ պիտի թռչի, ասա, մայրիկ։

—Այո՛, զաւակս, վաղն առաւօտ անպատճառ կը թռչի կերթայ մեր տնից...

* * *

Մի գիւղում մի ջաղացպան մեծ հռչակ է ստացել օդերևոյթի գուշակութեանց մէջ։ Ամէնքը սըրան են դիմում տեղեկանալու համար թէ հետեւեալ օրը անձրև, ձիւն, կարկուտ և այլն գալո՞ւ է կամ ոչ—գիւղացին այս կամ այն ասում է, և ճիշդ ասածին նման է պատահում։ Մի օր գիւղապետը կանչում է սրան իր մօտ և ասում է—«դու գրող-կարդացող մի մարդ չես, հասարակ մի գիւղացի ես, ասա ինձ, ո՞ր տեղից ես իմանում, ի՞նչպէս ես գուշակում փոթորիկը, մրրիկը, անձրևը և այլն։»—Ջաղացպանը ծիծաղելով պատասխանում է—«ես ոչինչ չեմ իմանում, բայց իմ գուշակութեանս եղանակը շատ պարզ է. գընում եմ սա մեր դիմացի լերան վրայի դիտանոցը, այնտեղ հարցնում եմ յաջորդ օրվայ օդը և եղանակը, ինչ տեղեկութիւն որ առնում եմ, նըրան հակառակն եմ ձեզ ասում, և այսպէս ճշմարիտն է դուրս գալիս։

* * *

Մահուան դատապարտված մի մահապարտին տանում են կառափնատեղին։ Ըստ սովորութեան հարցնում են թէ ինչ է ցանկանում։ Մահապարտըն ասում է, որ մի սիկար ուզում է ծխել։ Սիկարը բերում են, ծխում է։ Ուրիշ ինչ էք պահանջում—հարցնում է դահիճը մարդասիրաբար.—մահապարտը պատասխանում է. «յատուկ կը խնդրեմ, ծխախոտի րէժիյի տնօրէնութեանն ասացէք, որ այսպիսի անպիտան սիկարներ չը պատրաստէ, երբ թէ իմ մահուան ճգնաժամս քիչ վինէր, մէկ էլ այդ զզուելի ծխախոտը վերջին տանջանքս աւելի դառնացրեց։

* * *

Աւստրիական մի՛ գիւղի բնակիչներ ներկայանալով իրանց քահանային, խնդրում են նրան թափօր անի և աղօթք անի Աստուծուն, որ երկար չորային անտանելի եղանակներից յետոյ վերջապէս փոքր ինչ անձրև ուղարկի, որպէս զի գիւղի երաշտ դաշտերը ջրվեն։

—Սիրելիներս, պատասխանում է բարեսիրտ գիւղական քահանան, ես մեծ ուրախութեամբ ձեր ուզածը կը կատարէի և Աստուծուց կը խնդրէի մեզ փոքր ինչ անձրև ուղարկել, բայց ինքներդ մտածեցէք, ինչ անի բարի Աստուածը, երբ հարաւային քամին շարունակում է փչել և անդադար քշում է անձրևաբեր ամպերը։ Ահա երբ հարաւային քամին կը դադարի և կը սկսի փչել հիւսիսայինը,—այն ժամանակ, սիրելիներս, թափօր կը սարքենք։

* * *

Վրաց ձևով գլուխ կապած երկու հայ հասարակաւոր կանայք միմեանց հանդիպելով Թիֆլիսի բուլվարի վրա և ուզենալով ցոյց տալ անցնողներին թէ ռուսերէն գիտեն, բարձր ձայնով միմեանց հետ խօսում են։

—Ըզդրաստի, դուշինկա, կակ վաշի ըզդօրօվիա։

—Սլավա բօգու, տօլկի սիվօդնի օչէն ժարկա։

—Ա վաշի նա դաչի....

—Դա, նա դաչի։

—Ա վի սամ կագդա պօեդիշ նա դաչա։

—Եա ուշ բիլի նա դաչու, ի տէպէրի վազվրաշչալսա, պատամու դէլա ու մէնէ եստ վը գօրօդու։

—Ա պիսմօ պօլուչաիշ, դուշինկա, ատ Վարինկա, ըզ Պետերբուրխու։ Անա ըզդարօվ....

—Բլագադարու, ըզդարօվ, դրուգօյ դէն պօլուչալ պիսմօ, պիշիտ ըշտօ վսիօ պէնսի խարօշի պայօտ նա Պետերբուրսկի աբսէրվատօրիա։

իտալիայում մեծ եռանդով պատրաստւում են ընտրութիւնների համար: Կուսակցութիւնները ջերմ կերպով գործում են: Դժուար թէ Դեպրետիսի կաբինետը աջողութիւն ունենայ, քանի որ մեծ պրոպագանդա կայ նրա դէմ: Այդ անաջողութիւնը նոյն իսկ մինիստրութեան գործունէութեան մէջն է: Դեպրետիսի կաբինետը իր նախագծած ծրագիրներից ամենագլխաւորները անկարող եղաւ իրականացնել: Եւ այդ իրողութիւնը մեծ հարուած է տուել նրա հեղինակութեանը: Դեպրետիսի անաջողութիւնը այժմեան գաղթականութեան քաղաքականութեան մէջ աւելի դժուարացնում է գործը, այնպէս որ Դէպրետիսի հակառակորդները համոզված են, որ նա անկարող կը լինի ապագայ ժողովում ունենալ իր կողմը մեծամասնութիւնը:

Աւստրիայում Գալիցիայի գիւղացիների շարժումները, Ֆրանսիայի Դէկազվիլի անցքերը, Բելգիայի բանւորների խնդիրը՝ առիթ են տուել այդ երկիրների կառավարութիւններին ուշադրութիւն դարձնել աւելի ներքին կեանքի հարցերին: Մամուլը ամեն տեղ քննում է այդ խնդիրների ներքին քաղաքա-տնտեսական պատճառները:

Փոխադարձ մաքառումները ազատամիտ, պահպանողական, արմատական և այլ քաղաքական կուսակցութիւնների մէջ զանազան երկիրներում ընդհանուր են դարձել: Սպանիայում ներքին մեծ երկպառակութիւն կայ ազատամիտ և պահպանողական կուսակցութեան մէջ: Նորվեգիայում ազատամիտ կուսակցութիւնը կռւում է պահպանողական և կղերական կուսակցութեան դէմ քաղաքական ամուսնութիւնը պարտադիր անելու համար:

Իսկ Սերբիայում վերջին ընտրութիւնների ժամանակ կառավարութիւնը կարողացաւ իր համար մեծամասնութիւն պատրաստել. այնպէս որ Միլան թագաւորի խախտված ժողովրդականութիւնը վերջին սերբ-բուլղարական պատերազմից յետոյ՝ մեծ օգնութիւն կը գտնի կառավարչական կուսակցութեան կողմից: Բուլղարիան պատրաստութիւններ է տեսնում ազգային մեծ ժողովի համար, որը գուցէ կարող լինի վերջ տալ այժմեան մի քանի ներքին փոքրիկ դժգոհութիւններին, որոնք ուղղված են կառավարութեան մի քանի գործերի դէմ:

Թէ Աֆրիկայի հիւսիսային երկիրներից և թէ ասիական Թիւրքիայի մի քանի կողմերից եկած լուրերը ժողովրդական յուզմունքների և ներքին խառովութիւնների մասին են վկայում:

ՆԱՄԱԿ ԱՆԳԼԻԱՅԻՑ

—

Մանչեստր, 29 ապրիլի

Իրլանդիայի վերաբերութեամբ Գլադստոնի բռնած ներկայ քաղաքականութիւնը յեղափոխել է ոչ թէ միայն երկրի պահպանողական դասը, այլ և ազատականաց մեծ մասը: Մինչև անգամ շօտլանդացիք պարզ խոստովանում են թէ վերջին ընտրութեան ժամանակ մի քուէ անգամ չը պէտք է տրվէր Գլադստոնին, եթէ գուշակվէր նրա՝ ապագայում գործադրելի «անդամահատ» քաղաքականութիւնը: Այն յափշտակիչ ընդունելութիւնը, որ Գլադստոն գտաւ իրլանդացիներից իր հռչակաւոր ճառի վերջում, առհասարակ մեծ տպաւորութիւն է թողել կրքոտ պարլամենտականների վրա: Թօրիների պարագլուխ Չըրչիլ, Գլադստոնի դէմ երկար ժամանակ ընչասպառ մաքառելուց յետոյ, երբ այժմ զգում է իր մօտալուտ պարտութիւնը, ստիպվել է վերջապէս օգնութեան համար դիմել տիկին Չըրչիլին, որ մօտերումս պահպանողական մի կլուբի բացման ժամանակ յայտարարեց ժողովրդեան թէ Գլադստոն գժուել է, թէ նա բոլորովին խենդ է և այլն: Երբ Բիկոնսֆիլդի նշանաւոր տօնի առթիւ Լոնդոնի հասարակութիւնը կատաղի կերպով թափում էր իր գարնանածաղիկն իր անմահ քաղաքագէտի արձանի վրա, Մանչեստրի պահպանողական դասն էլ փողոցներում պատեցնում էր մի զարմանալի կառք, որ ձիից սկսած մինչև անիւները ծածկված էր Բիկոնսֆիլդի քաղաքականութիւնը յիշեցնող դեղին գարնանածաղկով: Յայտնի է թէ Անգլիայում քաղաքական իւրաքանչիւր մի ֆրակցիա ունի իր յատուկ նշանը. օրինակ, ազատականը կրում է կարմիր վարդ կամ կարմիր գոյն ունեցող որ և է մի նշան, պահպանողականը կապոյտ և այլն: Այս սովորութիւնը, ինչպէս երևում է, մնացած է այն քաղաքական արիւնհեղ պատերազմից, երբ Լանքաստր և Եօրք տների հետևողները իրարից տարբերվելու համար առաջին անգամ իրանց կուրծքի վրա կրեցին տարբեր գոյնով վարդ և պատերազմի անունն էլ մինչև այսօր մնացած է պատմութեան մէջ ինչպէս վ ա ր դ ա կ ր ա ց պ ա տ ե ր ա զ մ:

Դեռ վերջին պարլամենտական ընտրութիւնը տեղի չունեցած, Անգլիայի բարձր համալսարաններից մէկում, երբ քիմիագիտութեան մի պրոֆէսոր, Դօլթօնի հիւլէական թէօրիայի վրա դասախօսելու ժամանակ, առնում է ձեռքը կապոյտ գոյնով ներկած փայտէ կ ու բ ի կ ն ե ր (խորանարդներ) որպէս զի օրինակով բացատրէ քիմիական բաղադրութեան օրէնքները, հէնց այդ կուբիկների երևալը կարծես ելեկտրական ցուցումով արթնացնում է ներկայ գտնվող ուսանողների քաղաքական նախանձ՝ էլ ինչ աղաղակ, ինչ բաբելոնեան խառնակութիւն է լինում այդ րոպէում: Ուսանողներից մէկը պոռում է hear! hear! մէկը ծափահարում է, միւսը ջուխտ մատով շվացնում, մի ուրիշն ոտքերով յատակին է զարկում, այնպէս որ համալսարանի միւս լսարաններից բոլոր ուսանողները սկսում են թափվել քիմիական լսարանը: Բայց երբ այս վերջիններն էլ հասկանում են այդ պարսկական «շահսէյ»-ի շարժառիթը, իրանք էլ սկսում են գոռալ, գոչել մինչև որ խելօք պրոֆէսօրը գտնում է լռեցնելու ճարպիկ հնարքը, այն է հրամայում է իր օգնականին սեղանի վրա դնել և կարմիր գոյնով ներկած կուբիկները, որոնք բաղդաւորապէս պատրաստի գտնվելով, շուտով յաջողվում է հանդարտացնել ուսանողների խլացուցիչ աղաղակը: Մի դժբաղդ հայ ուսանող որ ներկայ է լինում այս կատակերգութեան, իր ընկերների ստիպմամբ դատապարտվում է այնքան պոռալ, որ միւս առաւօտ խեղճը գանգատվում է եղել փողացաւից: Այս օրինակ քաղաքական ցոյցեր յատուկ են անգլիացիների մեծից մինչև փոքրին: Պատահի նա թէատրօնում, կլուբում, կամ որ և է հասարակական հաստատութեան մէջ, եթէ նկատեց քաղաքական սկզբունքներ արտայայտող մի թեթև նշան, իսկոյն կը գրգռվի և մոռանալով ամեն բան, կը սկսի այլ և այլ արհամարհական ձայնով պարսաւել իր չը սիրած քաղաքականութիւնը և գովել իրանը:

Այս րոպէում մանաւանդ, երբ հասարակական յուզմունքը սպառնում է շարժել Անգլիայի ներքին աշխարհավարութեան հիմունքը, անհամար են անգլիական թերթերի մէջ երևցող ծիծաղաշարժ նկատողութիւններ: Մէկ տեղ կը պատահէք Գլադստոնին ներկայացրած ինչպէս մի մեծ շուն, որի ետևից վազում են Չըրչիլի, Սօլսբրիի և այլոց գլուխներն ունեցող փոքրիկ շներ. մի ուրիշ տեղ մի և նոյն անձինք երևում են ակնոցաւոր խոզի կամ ֆրակ հագած արջի կերպարանքով և այլն: Իսկ դրանց բերանում դրված խմբագրական ծաղրածու բառերը վերին աստիճանի խնդացուցիչ են:

Գործաւորների շարժումներն էլ Իրլանդական խնդրի պատճառով դադրած են: Գործադուլի առթիւ մի քանի գործարանատէրեր ստիպվել են Գերմանիայից բերել տալ մեծ թւով արհեստաւորներ. այս պատճառով Անգլիայի գործաւոր դասի մէջ տիրում է սաստիկ ատելութիւն դէպի գործարանատէրերը:

Անգլիացւոց մայիսեան տիեզերահռչակ ցոյցը տեղի կունենայ այս շաբաթ. ցրւող յայտարարութիւններից երևում է թէ այս տարի պէտք է ցոյցը ամենաշքեղ կերպով դրուի: Մանչեստր, որ իր հարստութեամբ միշտ առաջինն է հանդիսացել տարեկան ցոյցերի մէջ, այս տարի էլ պէտք է շլացնի իր միլիօնաւոր դիտողների աչքերը աշխարհիս ամեն ծայրի համար պատրաստած իր առևտրական զանազան մթերքով, մեքենաներով և այլն: Զատկական տօնի առթիւ համալսարանները փակ են մինչև մայիսի չորսը, ուրեմն վաստակաբեկ ուսանողները կարող են դեռ մի քանի օր էլ վայելել իրլանդական գարեջրի բարիքը և իրանց ազգային «քրիքէտի» մարզիչ ստուռմներին:

Վար.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—Վաշինգտօնից հաղորդում են, որ յայտնի Ջեֆֆերսօն Դևվիս ուղևորվեցաւ դէպի Ամերիկայի հարաւային նահանգները: Ամեն տեղ նա ընդունվում է մեծ պատւով և խոր տպաւորութիւն է գործում իր պերճախօս ճառերով, գրգռելով հարաւային նահանգների ազգաբնակութիւնը բաժանվելու հիւսիսային նահանգներից: Հիւսիսային նահանգների բնակիչները զայրացած են այդ պրոպագանդայի դէմ. բանւորների խնդրի այս ծանր ժամանակը, ներքին թշնամութեան այդ նշանները վատ տպաւորութիւն են թողնում Միացեալ-Նահանգների հասարակաց կարծիքի վրա:

—Մանչեստրում կայացած միտինգի մէջ Գրէնվիլ յայտնեց, որ հասարակաց կարծիքը օրից օր աւելի և աւելի է համակրում Գլադստոնի նախագծին Իրլանդիայի ինքնավարութեան մասին և կատարեալ աջողութիւն գուշակեց Գլադստոնի նախագծին: Նոյն միտքը յայտնեց և Լէֆէվր:

—«Journal de St. Petersb.» լրագիրը հաղորդում է, որ Ամերիկայի Չիկագօ քաղաքի խառնակութիւնների առիթով ձերբակալված են մի քանի սօցիալիստներ, որոնց թւում Սպայս և Պարսօն ենթարկվեցան դատաստանական հարցաքննութեան: Սպայս վերջին տարիները զբաղվում էր միայն սօցիալիստական պրոպագանդայով և խմբագիր էր «Բանւորական լրագիր» անունով թերթի, որ հրատարակվում էր Չիկագօյում: Սպայս այժմ բանտի մէջ է: Պարսօն խմբագրում էր «Alarm» լրագիրը: Ձերբակալված է նոյնպէս և Ֆիլդին, որի ճառը եղաւ Չիկագօի խառնակութիւնների և բանւորների ոստիկանութեան դէմ կռուելու գլխաւոր պատճառը: Նրան համարում են սօցիալիստների պարագլուխ: Խառնակութիւնների ժամանակ վիրաւորված ոստիկանների թիւը 84-ի է հասնում:

—Հաղորդում ենք մանրամասնութիւնները այն անանուն նամակի մասին, որ ստացել է Շվէդիայի Օսկար թագաւորը և որի մէջ գրողը մահ է սպառնում թագաւորին: Նամակագիրն ասում է, որ եթէ թագաւորը նրան փող չուղարկէ, թագաւորին անխուսափելի կերպով մահ է սպառնում և աւելացնում է մինչև անգամ թէ որտեղ պէտք է դրվի փողը որ ինքն գնայ և վերցնի: Անանուն հեղինակը իր պահանջը մի քանի անգամ կրկնում է, յայտնելով որ եթէ որոշեալ օրը փող չը ստանայ, Օսկար թագաւորին մահ է սպասում: Կառավարութեան կարգադրութեամբ նամակագրի ցոյց տուած տեղը մի ոստիկան զինւոր ուղարկվեցաւ: Որոշեալ ժամին գալիս է նամակագիրը փողերը վերցնելու համար, բայց փոխանակ փող գտնելու, ոստիկանի ձեռքն է ընկնում: Նամակ գրողը մի կօշկակար է. նա խոստովանվեց, որ ինքն է գրել թագաւորին սպառնացող նամակը, նիւթական նեղ դրութեան մէջ գտնվելով, բայց որ ոչ մի քաղաքական կուսակցութեան հետ կապ չունի և ոչ մինին չէ պատկանում: Մարդը կալանաւորված է և գործը դատաստանական քննութեան է յանձնված:

„ՄՇԱԿԻ" ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

—

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 9 մայիսի: Հրատարակված է արտասահման արտահանվող գարեջրի համար 15 կոպէկի չափով բաժի յետ տալու մասին հրահանգը: Արտահանվող գարեջրի բաժի յետստանալու իրաւունք վայելել կարող են միայն գործարանատէրերը և արտահանվող գարեջուրը պէտք է պարունակէ իր մէջ ոչ պակաս $3^0/_0$ ալկօհօլ: Սեվաստօպօլից եկած պաշտօնական հեռագիրը հաղորդում է, որ մայիսի 7-ին Թագաւոր Կայսրը և Թագուհի Կայսրուհին այցելեցին րէալական ուսումնարանը և սուրբ Վլադիմիրի մայր-եկեղեցին, որում թաղված են հետևեալ ծովապետները. Լազարեվ, Կօրնիլօվ, Նախիմօվ և Իստօմին: Այցելեցին նաև չորրորդ մարտկոցը և զինւորա-պատմական թանգարանը: Իսկ երեկոյեան կատարեցին զբօսանք նաւի վրա լուսաւորված ծոցերում: Քաղաքի, ծոցերի և պատմական յիշատակարանների եղած ճրագալոյցը շատ յաջող էր և շատ տեղերում եղան հրախաղութիւններ: Երէկ ճաշից յետոյ 3 ժամին Նոցա Մեծութիւնները, Թագաժառանգ Ցեսարեվիչը, միւս Օգոստափառ Զաւակները և Բարձրագոյն Անձինք մեկնեցան Սեվաստօպօլից կամաւորների նաւատորմին պատկանող «Մօսկվա» կրէյսերի վրա դէպի Օչակօվ և յետոյ Նիկօլաեվ, որտեղ տեղի կունենայ «Եկատերինա II» պողպատեայ զրահակիր նաւի ջրի մէջ իջեցնելը: «Մօսկվա» կրէյսերին ուղեկցում են քանի մի պատերազմական նաւեր. ծովը հանդարտ է: «Новое Время» լրագիրը հաղորդում է, որ ներքին գործերի մինիստրը կը մնայ իր կալուածքում մինչև աշունքը, իսկ նրա բացակայութեան միջոցին մինիստրի պարտաւորութիւնը կը կատարէ նրա օգնական Պլեվէ:

ԱԹԷՆՔ, 9 մայիսի: Թագաւորը առաջարկեց Տրիկուպիսին նոր մինիստրութիւն կազմակերպել: Տրիկուպիս ընդունեց այդ առաջարկութիւնը և ժողովրդի կողմից իրան տուած ցոյցերի պատճառով խորհուրդ տուեց հնազանդվել անհրաժեշտութեան առաջ և յուսադրվեց աւելի լուսաւոր ապագայի վրա: Լարիսայից տեղեկութիւն ստացվեցաւ, որ թիւրքաց զօրքերը յարձակվեցին յունական առաջապահ զօրքերի վրա. վախենում են, որ եթէ այսպիսի տարաձայնութիւններ նորից կրկնվեն, այն ժամանակ ընդհարումը անխուսափելի կը դառնայ:

ԿԱՏԱՆԻԱ, 9 մայիսի: Էտնա հրաբուխի երէկվայ սկսած վիժումը ահագին տարածութիւն է ստանում. բացվել են 11 կրատերներ (ճեղքեր), որոնցից երեքը ահագին մեծութիւն ունեն, լաւան հոսում է 200 մետրի լայնութեան հոսանքով. երկրաշարժը շարունակվում է:

ԼՕՆԴՕՆ, 9 մայիսի: Համայնքների ժողովում երէկ խիստ ոգևորված վիճաբանութիւններ եղան Իրլանդիայում զէնք կրելու արգելման օրէնքի շարունակելու պատճառով, որի ժամանակամիջոցը վերջացել է անցեալ տարուայ յունիսի երեքին: Պարնէլ յայտնեց, որ առաջարկութեանը դիմադրելու չէ, եթէ օրէնքը կը գործադրվի ընդհանրապէս ամբողջ Իրլանդիայում, հետևապէս և Ուլստերում: Գլադստօն յայտնեց մի և նոյն միտքը և պատասխանելով Չերչիլլին, որը պաշտպանում էր Ուլստերի շօտլանդական բնակիչներին, ասեց որ դա շատ ծանր գործ է, երբ նախկին մինիստրը ասում է ժողովրդին, որ նա իրաւունք ունի դիմել զէնքին, եթէ սահմանադրութեան միջնորդութեամբ առաջարկված դիմադրական միջոցները անբաւարար են երևում:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 10 մայիսի: Նիկօլայեվից եկած պաշտօնական հեռագիրները հաղորդում են, որ երէկ առաւօտ Նոցա Կայսերական Մեծութիւնները, Թագաժառանգ Ցեսարեվիչը, և ուրիշ Բարձրագոյն անձինք ժամանեցին Օչակօվ: Անցնելու ժամանակ լաւ եղանակ էր: Տաճարը այցելելուց և ամրութիւններին նայելուց յետոյ Նոցա Մեծութիւնները անցան «Էրիկլիկ» նաւը, որը 12 ժամին 20 րոպէին ուղևորվեցաւ դէպի Նիկօլաեվ: Բուգի ափերը ծածկված էին բազմութեամբ, որը ուրախ կերպով ողջունեց Նոցա Մեծութիւններին: Ժամի 5-ին Նոցա Մեծութիւնները հասան Նիկօլաեվ, որտեղ այցելեցին տաճարը և ապա գնացին պալատը: Դիմաւորութիւնը հանդիսաւոր էր. երեկոյեան ճրագալոյց և հրախաղութիւն կար: «Новое Время» հերքում է հենց իր հաղորդած այն լուրը, որ իբր և թէ ներքին գործերի մինիստրը ուղևորվեցաւ իր կալուածքը մինչև աշունքը այնտեղ մնալու համար: Կոմս Տօլստօյ ուղևորվեցաւ մի քանի օրով Մօսկվա և կը վերադառնայ Պետերբուրգ մայիսի 20-ին:

ՎԻԼՆՕ, 10 մայիսի: Երէկ բոլորովին այրվեցաւ Ֆերրմանի ցիրկը: Մարդոց հետ դժբաղդութիւն չէ պատահել: Այրվեցան մի քանի սովորեցրած կենդանիներ, նոյնպէս չորեր և դեկօրացիաներ:

ՖԻԼԻՊՕՊՕԼ, 10 մայիսի: Իշխանը վերջացրեց իր ճանապարհորդութիւնը Արևելեան-Ռումելիայում և ուղևորվում է Վառնա: Ընդդիմադրութիւնը հրատարակեց պրօկլամացիաներ, որոնցով առաջարկում է ազգաբնակութեանը չուղարկել պատգամաւորներ ազգային-ժողովի համար:

ԼՕՆԴՕՆ, 10 մայիսի: Համայնքների ժողովը երկրորդ ընթերցանութեան մէջ ընդունեց Իրլանդիայում զէնք կրելը արգելող օրինագիծը:

ԱԹԷՆՔ, 10 մայիսի: Տրիկուպիս բացատրեց ազգային ժողովում թէ սահմանի վրա պատահած ընդհարումն ոչինչ նշանակութիւն չունի և յայտնեց թէ թիւրքաց դեսպանութիւնը հաւատացնում է որ Բ. Դուռը ոչինչ թշնամական դիտաւորութիւններ չունի Յունաստանի վերաբերմամբ:

Կ. ՊՕԼԻՍ, 10 մայիսի: Բ. Դուռը մի շրջաբերական ուղարկեց, որի մէջ յայտնում է թէ թիւրք-յունական սահմանի վրա առաջ եկած ընդհարումն պատահական մի դէպք է, որին առիթ էին տուել յոյն պարտիզանները: Թիւրքաց զօրապետներին հրամայված է առաջվայ պէս խստութեամբ մնալ պաշտպանողական դիրքի մէջ:

ԱԹԷՆՔ, 10 մայիսի: Վալոյսի մինիստրութիւնը հրաժարական տուեց: Տրիկուպիս կազմեց նոր մինիստրութիւնը: Ժամանակաւոր պատերազմական մինիստր, ինքն Տրիկուպիս, յայտնեց որ զօրքերը պահպանելու են պաշտպանողական դիրք և միայն յարձակման դէպքում ոյժին կը դիմադրեն ոյժով: Պաշտօնապէս հաղորդում են թիւրքերի յարձակման մասին յունաց սահմանի վրա Նէյսրօսի

մօտ: Թիւրքերը գրաւեցին յունաց մի առաջաւոր դիրք, իսկ այնուհետեւ յոյները գրաւեցին Թիւրքերի մի քանի առաջաւոր դիրքեր: Թիւրքերը պատրաստվում են մտնել Թէսալիայի մէջ:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 11 մայիսի: Պետական բանկը յայտարարում է ընդհանուր գիտութեանը. 1) որ 1886 Թւի մայիսի 19-ից սկսած, բանկը կը վճարէ բոլոր ընթացիկ հաշիւներով 1% տարեկան, 2) որ անորոշ ժամանակով աւանդներով վճարը մայիսի 12-ից յետոյ կը լինի տարեկան 2% և 3) որ անորոշ ժամանակով աւանդներով մինչև մայիսի 12-ը, կը վճարվի առաջուայ պէս 3% մինչև 1886 Թւի յունիսի 1-ը, իսկ այնուհետեւ 2% տարեկան:

ՆԻԿՕԼԱԵՎ, 11 մայիսի: Երէկ առաւօտեան ներկայացան Նոցա Կայսերական Մեծութիւններին զանազան պատգամաւորներ, իսկ այնուհետեւ կատարվեցաւ Բարձրագոյն զօրահանդէս: Զօրահանդիսից յետոյ Նոցա Մեծութիւնները այցելեցին ծովային հիւանդանոցը, մօտենում էին ծանր հիւանդներին և ամենքի հետ խօսում էին ողորմածաբար, այցելեցին նոյնպէս Ալէքսանդրեան և օրիորդաց Մարիամեան գիմնազիան: Նոցա Մեծութիւններին, փողոցով շրջագայելու միջոցին, ժողովրդի անհագին բազմութիւնը ոգեւորված կերպով ողջունում էր Օգոստափառ Ընտանիքին: Չորրորդ ժամին, Նոցա Մեծութիւնների ներկայութեամբ, տեղի ունեցաւ մէկ կրէյսերի և երեք Թնդանօթաձիգ նաւերի հիմնարկութիւնը. իսկ ուղիղ չորս ժամին, ազգային հիմնի երգեցողութեան և խլացուցիչ «ուրա»-ների միջոցին, մեղմիկ կերպով սկսեց իջնել նաւարանից և սահել ջրի վրա «Եկատերինա II» զրահակիր նաւը, որը առաջինն է պատրաստված Նիկօլաեվում ռուս արհեստաւորների ձեռքով և ռուսական արտադրած նիւթերից: Ութը ժամին պալատում ճաշկերոյթ եղաւ, որին հրաւիրված էին՝ ծովապետը, գլխաւոր բարձրաստիճան անձինք, ազնուականների առաջնորդներ և Նիկօլաեվի ու Օդէսայի քաղաքագլուխները. իսկ ժամի $12^1/_2$-ին Նոցա Մեծութիւնները հաճեցան մեկնել Նիկօլաեվից: Այսօր Բարձրագոյն շնորհված է սպարապետ Ալէքսանդր Նեվսկու ադամանդեայ շքանշանը ծովային մինիստրութեան կառավարչին, իսկ Սպիտակ Արծուի շքանշանը Սև և Կասպից ծովերի նաւատորմի և նաւահանգիստների գլխաւոր հրամանատար Պեշչուրովին:

ՓԱՐԻԶ, 11 մայիսի: Դօն-Կարլօս բողոքեց Ալֆօնս 13-րդի Սպանիայի Թագաւոր նշանակվելուն դէմ, յայտնելով, որ երբէք չի հրաժարվի իր իրաւունքներից սպանիական գահի վերաբերութեամբ:

ԼԻՍՍԱԲՕՆ, 11 մայիսի: Երէկ տեղի ունեցաւ պօրտուգալական Թագաժառանգ իշխանի հարսանիքը Օրլէանեան իշխանուհի Ամէլիայի հետ:

—

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՕՐՍԱ

Մայիսի 11-ին

Ռուսաց 1 րուբլ Լօնդօնի վրա արժէ	$23^3/_4$	պէնս
— — Համբուրգի վրա —	$201^1/_2$	պֆ.
— — Փարիզի վրա —	$248^3/_4$	սան.
Ոսկի — արժէ — —	8 ր.	31 կ.
Մաքսային կուպօններ — . . .	8 ›	31 ›
Արծաթ — — — . . .	1 ›	26 ›
Բօրսային դիսկօնտներ — . . .	$4^1/_4$ և	6%
Պետակ. բանկ. 5% տոմս 1-ին շրջանի	101 ›	— կ.
— — — — 2-րդ —	101 ›	12 ›
— — — — 3-րդ —	100 ›	87 ›
— — — — 4-րդ —	100 ›	87 ›
— — — — 5-րդ —	100 ›	87 ›
Արևելեան 5% փոխառութ. 1-ին շրջ.	100 ›	75 ›
— — 2-րդ —	101 ›	— ›
— — 3-րդ —	101 ›	— ›
Ներքին 5% առաջին փոխառութ.	245 ›	— ›
— երկրորդ —	227 ›	— ›
$5^1/_2$% ռէնտա	104 ›	87 ›
Ոսկեայ ռէնտա.	186 ›	25 ›
Նոր կօնսօլիդած փոխառութիւն. .	156 ›	37 ›
5% գրաւական Թղթեր կալուած. փոխ. կրեդ. ընկ.	163 ›	25 »
$5^1/_2$% գրաւական Թղթեր Խերսօնի կալուած. բանկի.	99 »	— ›
6% գրաւակ. Թղ. Խարկօվի կալ. բան.	102 ›	62 ›
— — Պօլտավայի— —	102 ›	50 »
— — Պետ.Տօլսկ. — —	102 ›	62 ›
— — Կիեվի — —	102 ›	50 ›
— — Մօսկվայի — —	103 ›	— ›
— — Բեսարաբ. Տավր. —	102 ›	— ›
— — Նիժ. Սամար. —	102 ›	50 ›
— — Վիլնայի —	101 ›	75 ›
— — Թիֆլիսի—27 և 43 տ.	97 ›	— ›
— —Քութայիսի-18 և 43 տ.	97 ›	— ›
Վօլժսկօ-Կամսկի բանկի ակցիաները	527 ›	— ›
Ռուսաց երկաթուղիների գլխաւ. ընկ.	255 ›	50 ›
Րիբինսկ-Վօլօգօվի ընկ.	88 ›	— ›
Ս. Պետերբուրգի քաղաքային օբլիգացիաներ.	93 ›	25 ›
Մօսկվայի քաղաք. օբլիգացիաներ .	95 ›	— ›
Օդէսայի — — .	96 ›	37 ›

Ս. Պետերբուրգի բօրսայի տրամադրութիւնը ամուր է:

Խմբագիր-Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ վաճառականական դասակարգին պատկանող իւրաքանչիւր անձի համար ու ՄԱՏՉԵԼԻ ՁԵՌՆԱՐԿ առևտրական հաշուարարութիւնները առանց ուսուցչի օգնութեանը ուսումնասիրելու համար:

Ս. ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆԻ

ՁԵՌՆԱՐԿ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ

Վաճառվում է կենտ. գրավաճառանոցում, եղբարց Ծովիանօվների բանկային գրասենեակում և հեղինակի մօտ. Тифлисъ, Лабораторная, № 11: Օտարաքաղաքացիք դիմում են վերջին հասցեով С. П. Мануэльянцу.

Գինն է ամեն տեղ 2 րուբլի:

18—30

ՄԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ

Ցանձն է առնում Թարգմանել ֆրանսերէնից, գերմաներէնից և անգլիերէնից մատչելի գներով: Հարցնել «ՄՇԱԿԻ» խմբագրատանը:

23—100

ՇՕԿՕԼԱԴ

Ս. ՍԻՈՒ և ԸՆԿ.

(Ц. 4857.) 12—50 (ե)

ԹՈՅԼՏՈՒԹԵԱՄԲ Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Էլէկսիր-Melange. Մազերի արագ և առատ բուսցնելու համար և նրանց պահպանելու Թափվելուց: Գինը 2 ր. սրուակի համար, գործածութեան հրահանգի հետ միասին, ռուսերէն, ֆրանսերէն և գերմաներէն լեզուով:

Բալզամ— Eugénie. դաժնեա և պսակի փոնջի ծաղիկներից, երեսին, շլինքին և ձեռքերին քնքշութիւն և փափկութիւն, նոյնպէս և մարմարեօնի սպիտակութիւն տալու համար, չուչանի և վարդի անուշահոտութեամբ, նոյնպէս կաչու անհարթութիւնը և բծերը ոչնչացնելու: Գինը 1 ր. 75 կ. սրուակի համար, գործածութեան հրահանգով ռուսերէն, ֆրանսերէն և գերմաներէն լեզուներով:

Կարմրադեղ—Eugénie. հեղուկ, Թուշերին և ականջներին բնական վարդի գոյն տալու, որ չէ փոխվում էլէկտրական լուսաւորութեան ժամանակ և որ չէ սրբվում երեսի քրտինքից: Առաջարկվում է մանաւանդ Թատրօնների և պարահանդէսների համար: Գինը 1 ր. 50 կ. սրուակի համար, գործածութեան հրահանգով ռուսերէն, ֆրանսերէն և գերմաներէն լեզուով:

Այդ բոլոր երեք կօսմէտիկական արդիւնքները բժշկական վարչութեան վկայութեամբ, չեն պարունակում իրանց մէջ ոչ և է վնասակար նիւթեր: Բէրթա Րիս.

ԱՐՏՕՆՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՑԱԾ ՊՈՄԱԴ

իսկական «Pasta Eugénie», գերազանց միջոց կաչու ամեն տեսակ բծերի, և երեսի վրա պատահող ուրիշ անախորժ երևոյթների դէմ: Տալիս է երեսի գոյնին երիտասարդական Թարմութիւն և գեղեցկութիւն: Գինը մի սրուակի համար 1 ր. 60 կ.

Քինին-գլիցէրինեան պօմադ պերուական բալզամից, մազերը պնդացնելու, խտացնելու և մեծացնելու համար: Գ. 2 ր. սրուակի համար:

Ձեռքերի պօմադ: Գինը սրուակի համար 1 ր. 30 կ.: Իւրաքանչիւր սրուակի վրա գտնվում է պաշտպանողական դրոշմ, մի «հրեշտակ» և հնարող ստորագրութիւն «Bertha Ries».

Իսկական «Poudre-Eugenie» սպիտակ և վարդագոյն փոշի. Գ. արկղիկի, վրձինով 1 ր. 50 կ., առանց վրձինի 1 ր. 20 կ.

Մազերի ներկը երեք գոյնի. սև, շագանակագոյն և բաց-շէկ. Գ. արկղիկի 3 ր. Ներկը «Րիս-Գուտմանի» գործարանի:

Գլխաւոր պահեստ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ գտնվում Վ. Գրիվնակի դեղատան ապրանքների մագազինում, «Լօնդօն» հիւրանոցի տակ, Զուբալօվի տանը: 36—100

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

В редакціи газеты „МШАКЪ“ продаются слѣдующія брошюры:

1) „Экономическое Положеніе Турецкихъ Армянъ“, публич. лекція Д—ра Григорія Арцруни, переводъ съ армянскаго А. Аракелянца. Цѣна 25 коп.

2) Die Oekonomische lage der Armenier in der Türkei, ein öffentl. Vortrag von Dr. Grigor Arzruni, übersetzt von A. Amirchanjanz. Preis 25 kop.

3) Die Hungersnoth in Türkisch-Armenien, ein Vortrag von Dr. Grigor Arzruni, übersetzt von Amirchanjanz. Preis 20 kop.

Иногородные, желающіе получить брошюры, благоволятъ присылать по 30 коп. почтовыми марками, за каждую брошюру.

Адресъ. Тифлисъ, Редакція „Мшакъ“, или Tiflis, Redaction „Mschak“.

1—25

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆԻ

(ՀԱՅԿԱԿԻ)

ՆՈՐԱՎԷՊՔ

երեք փոքրիկ վէպիկներ մի գրքոյկի մէջ

ա. Դատապարտեալը

բ. Երազի մը գինը

գ. Կատակ մը

Գինը 50 կոպէկ է: Արտաքին քաղաքներից պէտք է ուղարկեն նմանապէս 15 կոպ. ճանապարհածախս:

Վաճառվում է բացառապէս. ԿԵՆՏՐՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄ: Հասցէն. Тифлисъ. Центральная книжная торговля. 5—5

ՄԱՅԻՍ ՏԵՂԵԿԱՑՈՅՑ 1886 Թ.

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂՈՒ ԳՆԱՑՔՆԵՐ

ԹԻՖԼԻՍԻՑ Բաթում փոստային գնացքը գնում է առաւօտ. . . . 8 ժ. 35 ր.
ԲԱԹՈՒՄԻՑ Թիֆլիս գալիս է երեկ. 10 › 25 ›

—

ԹԻՖԼԻՍԻՑ Բագու գնում է երեկոյ. 10 › 55 ›
ԲԱԳՈՒԻՑ Թիֆլիս գալիս է առ. 8 › — ›

—

ԹԻՖԼԻՍԻՑ Սուրամ ապր. պաս. գնացքը գնում է կէսօրից յետոյ . . 3 › 15 ›
ՍՈՒՐԱՄԻՑ Թիֆլիս գալիս է առ. 8 › 24 ›

—

ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ «Ռուսաց ընկ. նաւագնացութեան և առևտրի»

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 4 ժամին կէս օրից յետոյ շոգենաւը գնում է ուղղակի րէյսով ԲԱԹՈՒՄԻՑ դէպի ՕԴԷՍԱ:

ՇԱԲԱԹ 8 ժամ. երեկոյ. շրջական րէյսով ԲԱԹՈՒՄԻՑ դէպի ՕԴԷՍԱ:

ԿԻՐԱԿԻ երեկոյեան արտասահմանեան րէյսով ԲԱԹՈՒՄԻՑ դէպի Կ. ՊՕԼԻՍ:

—

Շոգենաւերը գալիս են ԲԱԹՈՒՄ. երեքշաբթի երեկոյեան Օդէսայից, ուրբաթ առաւ. Օդէսայից (ուղղակի րէյս) և շաբաթ առաւ. Կ. Պօլսից:

—

ՓՕՍՏԱՅԻՆ ԿԱՌՔԵՐ

ԹԻՖԼԻՍԻՑ Վլադիկավկաս փօստ. կառքը գնում է առաւօտեան 8 ժամին և հասնում է Վլադիկավկաս 6-ին կամ 7 ժամին:

ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱՍԻՑ դուրս է գնում առաւօտեան 9 ժամին և հասնում է Թիֆլիս 5 կամ $5^1/_2$ ժամին:

Կառքերը, որոնք ճանապարհին չեն գիշերում, ԹԻՖԼԻՍԻՑ դէպի Վլադիկավկաս գնում են 4 ժամին կէսօրից յետոյ, նոյնպէս և Վլադիկավկասից դէպի Թիֆլիս:

—

ԹԻՖԼԻՍԻ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐԻ ՏԱԿՍԱ

Թխած հաց կրուպչատկա ալիւրից ֆուն.			5 կոպ.
Ցորենի ալիւրից	1 տեսակի	—	$2^1/_2$ ›
	2 —	—	2 ›
Թօնրի մէջ Թխած հացի ֆուն.	1	տեսակ	$4^1/_2$ ›
	2	—	3 ›
	3	—	$2^1/_2$ ›
Կրուպչ. և ցորենից լավաշներ	1	տեսակի	$4^1/_2$ ›
	2	—	$3^1/_2$ »
	3	—	3 ›
Տաւարի մսի ֆունտը	1	տեսակի	8 ›
	2	—	7 ›
	Սուկի	—	14 »
Ոչխարի մսի ֆունտը.			9 »
Խոզի մսի ֆունտը			— —

—

Дозволено цензурою, Тифлисъ 12 Мая 1886 г. Типографія Канцеляріи Главнонач. Гражд. час. на Кавк., Лорисъ-Меликовская у. д. каз.